

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A csendőrségi karhatalom.

Irtta: S. százados.

Népünk szociális törekvései az utóbbi időkben annyira elfajultak, hogy ellenük a közhatóságok saját rendőrségi fegyveres erejük támogatására már nemcsak a vidéki városokban, de sőt a székesfővárosban is a csendőrséget veszik igénybe.

A csendőrség ezen feladatának mindaddig fényesen megfelelt, s az elmúlt évben a székesfővárosban úgyszólván az egyedüli fegyveres erő volt, amely a fékevesztett rendzavaró elemeket sokszor pusztá megjelentetésével is észretéritette és rendet teremtett. Örvendezve olvashattuk annak idején a napilapokban, minő dicső himnuszokat irtak a rettegett idegen erőről, a csendőrségről.

Mindnyájunk közös óhaja, hogy a csendőrség ezután is az az erő maradjon, mely a törvénynek a legváltáságosabb helyzetekben, s a legfékevesztettebb elemekkel szemben is örvényt tud szerezni.

Most tehát, midőn, sajnos, úgyszólván alig mulik el hónap, sőt hét, hogy valahol csendőrségi karhatalmat ne kérnének, tanulmányomban mindazon kérdésekre szándékozom kiterjeszkedni, melyek a csendőrségi karhatalomra vonatkoznak; teszem ezt pedig azért, mert karhatalmi szolgálatra sokszor az ország legtávolabbi pontjairól oly csendőröket vezényelnek ki, akik ilyen szolgálatot még soha sem teljesítettek, s csak mikor már a helyszínen vannak és cselekedniök kell, veszik észre, hogy sok tekintetben nincsenek még tájékoztatva.

A karhatalom célja, hogy a közhatóságokat hivatalos intézkedéseik és ügyködéseiknél valamely erőszkos ellentállás loküzdésére a szükséges anyagi erővel támogassa.

Ha a polgári hatóságoknak a közrend és béke fenntartására saját rendőri fegyveres erejük nem elegendő, akkor a csendőrséget, s ennek elégtelensége esetén a katonai karhatalmat vehetik igénybe.

A katonai karhatalmat a közös hadsereg szolgáltatja; a honvédség csak akkor, ha helyben, vagy közelben közös csapatok épen nem, vagy nem elegendő számban állanak rendelkezésre.

Különbséget kell tenni a csendőri és a katonai karhatalom között.

Míg a katonai karhatalom polgári hatóságok mellé csak oly számú erőben adható, hogy feladatainak sikeres megoldása, valamint a fegyver becsületének megővése minden körülmények között biztosítva legyen, tehát szakaszban, vagy legalább is erős járőrben, addig a csendőrségi karhatalom egy-két emberből álló járőrökig széttaglalva is nyújtható.

A csendőrség részére újabban a katonaság is nyújt egy-egy karhatalmi gyalogosból álló segédletet, ez azonban a szoroson vett karhatalom fogalma alá nem tartozik, mert tagjai a járőrvezetőnek alá vannak rendelve, önálló jogkörrel nem bírnak, tehát a csendőr hivatalos működésében cselekvőleg is résztvesznek, azt cselekszik amit előljárójuk, a járőrvezető parancsol, egyszóval a hiányzó másodcsendőr szerepét töltik be.

A hatóságok támogatására kirendelt katonai karhatalom csakis tiszt vezénylete alatt működik, s ennek vezényszavára cselekszik, ellepben a csendőr-karhatalom gyakran portyázva és ilyenkor csupán a járőrvezető parancsnoksága alatt is vezényszó nélkül ép oly szabad cselekvési képességgel rendelkezik, akár csak saját működési területén járőrszolgálatban állana. Minden szoros értelemben vett karhatalomnak az a feladata, hogy a hatósági személyt rendelkezéseinek kivitelében támogassa és személyét erőszakoskodás ellen megvédelmezze, hivatalos eljárásában azonban cselekvőleg részt nem vehet. A csendőrségi karhatalomnak, vagy jobban mondva segédletnek azonban ezen feladata mellett egyéb kötelességei is vannak. Ugyanis rendörközgek is lévén, bármely területen nyújtják a segédletet, az észlelt büntendő cselekmények végbevitelét, folytatását vagy ismétlését megakadályozni és a személy és vagyonbiztonságot veszélyeztetőkkel szemben a csendőrségi szabályokban előirt módon eljárni kötelesek.

Tehát míg például a katonai karhatalom előtt elkövethetnek egy csekélyebb kihágást, az ebbe avatkozni nem fog, addig a csendőr, akár van vele a segélyre szoruló rendörközgek, akár nem, azt is megakadályozni köteles.

A katonai karhatalom rendőri ténykedésekre nem alkalmazható, ellenben az idegen területen működő csendőrségédlet a fent körülírt mérvben igen.

A katonai karhatalom alkalmazására vonatkozó utasításból (1896. évi 6707/eln. számú rendelet) is kiolvasható.

Első magyar vill. erő berend. hangsz. gyár honvédség, valamint a m. kir. osendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ooskai és a szabadalmazott Rákóosi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

osas-ári és királyi udvari szállító, a os. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása oosón szakosítottak. Arjegyzék minden hangszertől külön küldetik. Magyarorság legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

ható a fentebb említett olv. «Kisebb terjedelmű kihú-
gásoknál» — írja a rendelet — «a csendőrség ideje-
korán való igénybevétele inkább fog célhoz vezetni,
mint erős karhatalmi segédlet alkalmazása.»

Ilyen szempontból értékelhető főképen a csendőrségi
karhatalom, s ilyen értelmezéssel nagyban redukálódik
azon ténykedések száma, melyekben, mint hivatalos
eljárásban, a segédletet nyújtó esendőr cselekvőleg részt
nem vehet. Ahol tehát törvényellenes cselekmény, vagy
akadály elhárításáról nincs szó, ott kezdődhetik azon
intézkedések sorozata, melyek nem a csendőrségi segéd-
let feladatai közé tartoznak. Ilyenek például az igazo-
lásra vonás, kikérdezés, kivezetés, sajtótermékek lefog-
lalása, zálogolás, jegyzőkönyv felvétele stb.

Ezeket tehát kizárólag azon hatósági személyek vagy
közegok végezhetik csupán, melyeknek a csendőr segélyt
nyujt.

A szolgálati fellépés szempontjából a csendőrségi kar-
hatalmat, vagy segédletet ismét két részre oszthatjuk,
az egyik az, midőn nagyobb számu csendőrségi erő
csendőrtiszt, vagy altiszt vezénylése és vezetése alatt
lép fel (s ez a szoros értelemben vett karhatalom),
a másik az, midőn csak egy járőr nyujt segélyt (tágabo
értelemben vett karhatalom, vagy segédlet). Amott a
csendőrségi erő egyenként, önhatalmulag nem cseleked-
hetik, hanem csak a tiszt, vagy altiszt parancsára,
s ezen karhatalom jogai és kötelességei azonosak a
katonai karhataloméval, emitt ellenben a járőr vezénylő
nélkül akkor és úgy cselekszik, amint azt érvényben
álló utasításai és sokszor saját legjobb belátása paran-
csolják.

Amott a csendőrségi karhatalom fegyveres erőszakot
a bonvédségi szolgálati szabályzat I. rész 72. §-a alap-
ján alkalmazhat, emitt a fegyverhasználati jog csakis
a szervezeti utasítás 11. §-ában leírt korlátok közt
gyakorolható.

Csendőrségi segédletet a székesfővárosi állanrendőr-
ség mellé a belügyminisztertől a főkapitányság kérhet.
Törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgár-
mester, vagy ennek helyettese, rendezett tanácsu váro-
sokban a rendőrkapitány, községekben a bíró és jogyzó
együttesen a területen illetékes főszolgabíró vagy alispán
útján kérhetnek.

Ha a karhatalom kirendeltetett, azt sürgős szükség
esetén rendőrközeg is és pedig közvetlenül igénybe veheti.

A karhatalommal azonban csak a karhatalmi parancs-
nok rendelkezik, a polgári rendőrhatalmú személy nem.
Ez utóbbi csak a kívánságát fejezi ki a parancsnok
előtt, s a parancsnok, ha azt teljesíthetőnek tartja,
végrehajtása iránt saját hatáskörében és saját szabályai
szerint intézkedik.

Ha csupán egy járőrből áll a segédlet, akkor maga
a járőrvezető határozza meg, hogy mikor lépjen fel
járőrtársával együtt és mikor nem.

Magúért a fegyverhasználatért mindig a karhatalmi
parancsnok felelős, mert annak szükséges voltáról az
előbb mindenkor meggyőződnie köteles. Ha tehát a kar-
hatalmi parancsnok a fegyveres erőszak, vagy a fegyver-
használat alkalmazását szükségesnek nem tartja, akkor
hiába kéri és hiába indokolta azt a közigazgatási
tisztviselő.

Nagyobb számu katonai, vagy esendőrkarhatalom
mellett közigazgatási tisztviselőnek is jelen kell lennie;
(Székesfővárosban a kerületi kapitánynak, vagy fogal-
mazónak; rendőr (fő) felügyelő jelenléte nem elégséges.)
Kisebb járőrökig tagozódó esendőrkarhatalom mellett
azonban már rendőrközeg is elégséges, de ez utóbbinak
kérelmére a fegyveres erőszak a karhatalmi utasítás
8. pontjának a) bekezdése értelmében nem alkul-
mazható.

Közigazgatási tisztviselő jelenléte nélkül is azonban
a csendőrségédletnek a személy, tulajdon vagy köz-
intézmények biztonsága elleni erőszakos cselekmények
bekövetkeztével a törvényes állapot helyreállítására köte-
lessége felhívást intézni és ha ezen felhívása eredmény-
telen marad, úgy erőszakos rendszabályok alkalmazá-
sával saját belátása szerint akkor is köteles közbelépni,
ha mindjárt maga a csapat nem is háborítottatott volna.
(Szolgálati szabályzat I. rész 72. §-ának c) pontja.)

Megtörténik azonban, hogy néha azon rendőrközeg,
melyet esendőrről támogat, indokolatlanul elhagyja a
segédletet, ilyenkor, ha csak a fentebbi eset elő nem
áll, a járőr vonuljon be osztályához.

Kérdés tárgyat képezheti, hogy a karhatalom milyen
esetben tagadhatja meg a hatósági személytől a segéd-
letet. A karhatalmi parancsnok rendszerint a ható-
sági tisztviselő vagy közeg eljárásának jogosságát nem
bírálni, ha azonban a szolgálati utasítás 29. §-ának
3. bekezdésében foglaltak *nyilvánvalóan* fennforognak,
akkor a segédlet megtagadandó. Képviselő választások-
nál ezenkívül az is ki van mondva, hogy a karhatalom
pártezelokat nem szolgálhat. Ha a hatósági személyt,
ki karhatalmat kér, nem ismeri sonki sem, akkor köve-
teljük kilétének és megbízatásának igazolását; gyanu
esetén forduljunk táviró vagy távbeszélőn azon felül
hatóságához, melytől állítólag megbízatást kapott.

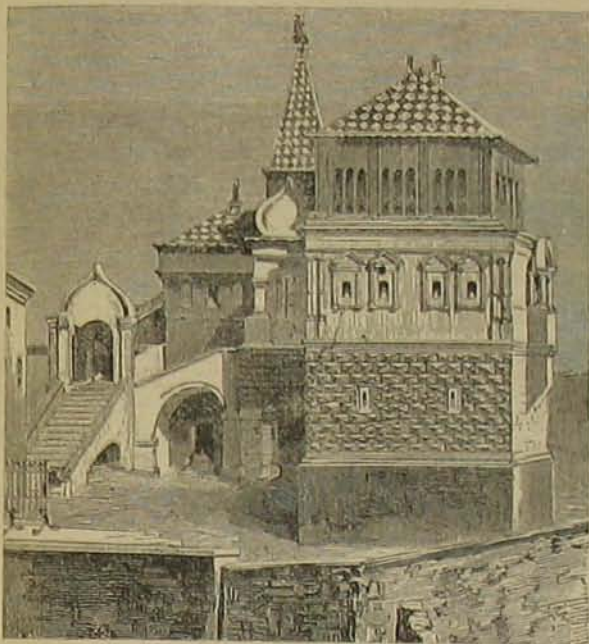
A köpenicei kapitány esete eléggé int óvatosságra.

Nagyobb karhatalom működésének megkezdése előtt
a parancsnok a hatósággal egyetértőleg tervezetet állít-
son össze arra nézve, hogy a karhatalmi segédkezés
mikép történjék.

Maga a csendőrségi karhatalom mindenkor együttes-
sen, de házankint sohasem szállásolandó el. Ezt külö-
nösen községekben kell szem előtt tartani. A házanki-
enti beszállásolás éjjel a karhatalmi erő tagjainak
egyenkénti lefegyverzésére vezethetne. Maga a kar-
hatalmi parancsnok a csapat közlésben legyen elszállí-
solva.

Ha fáj a feje⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást olmulasztja. — Ár 10. — Kapható minden gyógyszárban.
Kősziti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

A Romanov-család ősi háza Moszkvában.

Minden a karhatalomból kiküldött osztag, vagy járőr legyen tisztában azzal, hogy hol van azon orő elhelyezve, melynek segítségét szükség esetén igénybe veheti.

Az elszállásolás helyén, különösen éjjel, ügyelet tartandó, mert megtörtént már, hogy az iskolában elhelyezett karhatalomra éjjel a háztetőt rágyújtották.

A karhatalom tagjai erőlyesek, de egyuttal tapintatosak is legyenek. Egyesekkel való alkudozás a karhatalmi erőtől való félelem gyengítését eredményezi. Megemlítem itt Roberts lord jelszavát: a hallgatásban van az erő.

Ez az az osztag tapintat szükséges főképen a székesfehérvárosban, hol karhatalmi működésünk közben sokszor országgyűlési képviselővel kerülünk szembe. Ha a képviselő, mint ilyen igazolta magát, akkor tartsuk szem előtt a rájuk vonatkozó mentelmi jogot, melynek értelmében velük szemben az elfogás jogával csak a büntetlen való tetlen-óréskor élhetünk.

Ha azonban valamely tilalom általánosan és személykülönbség nélkül mindenkire kiterjed, ott kivételt a képviselővel sem lehet tenni, így például a kordonnál a megjelölt helyen kívül ő sem járhat át.

Igen gyakran dolga akad a karhatalmat nyújtó esendőrségnek az ujságírókkal is, akik rendőri igazolványukkal sok visszaélést követhetnek el. Az ujságírók a rendőri igazolványt Budapeston jelvény alakjában gomblyukban viselik. Velük szemben a rendőrközeg lépjen fel. Ha azonban az az

eset áll elő, hogy a rendőrközeg a tömeggel nem boldogul, s félreállva a csendőrség beavatkozását kéri, akkor az adott felszólítás után a rendőri igazolvány az ujságírókat sem mentosíthati eljárásunk következményeitől.

A karhatalom tagjainál az erély a durvaságot ne foglalja magában. Különösen városi helyen, a tumultusokban mindig akad egy-két ujságíró, vagy lapudósító, aki lapjában a legcsökélyebb erőszakosságot a legnagyobb durvaság formájában írja ki. Jóllehet az ujságírók véleménye eljárásunkat nem befolyásolhatja, de tudva azt, hogy az ujságban olvasott hírekből alakul ki a közvélemény, ilyen esetben a csendőr nemcsak magának árt durvaságával, hanem még az egész intézmény jó hírnevét is beszenyezi.

A csendőrnek, ha valamikor, úgy főképen karhatalmi szolgálatnál van józan eszére szüksége. Az amúgy is izgatott hangulatban mentse Isten, hogy még a szesz is tüzelje őt. Az inasgyerekek füttyülése és kibívó kiabálásai nagyon könnyen vérfürdő rögtönzésére vezethetnének.

A csendőrnek külsejével és katonai fellépésével is imponálnia kell. Mult évben a kistarcsai gépgyárnál teljesítettek embereim szolgálatot. Jóllehet 3000 főnyi munkástömeg fékentartása volt ránk bízva, két ügyes altiszt három-négy csendőrrel tökéletes rendet tudott tartani. Magam ballottam, amint az egyik munkás szemügyre véve jól megtormott testü, fekete szakálú és fekete pápaszemű járásörmesteremet megjegyezte, hogy már láttára végigborzad a háta. Azt említenem sem kell, hogy a lóra ültetett csendőr fokozott mértékben imponál külsejével.

Elbizakodnunk azonban sohasem szabad. Imre király módjára ne merjünk egyedül a tömeg közé lépni, hogy

Nagy Péter meglátogat egy elítéltet a börtönben.

Ölje meg

De vigyázzon,

VETERINARIA DROGERIÁBAN, BUDAPEST, LÓNYAY-UTCZA 18/b. SZ.

Egy holdra elegendő egérritkó ára 8 korona 50 fillérben kerül. — Irjon egy leveles-lapot.

a gazdaságában és háztartásában nagy károkat okozó egereket és patkányokat hogy hasznos állatait meg ne mérgezzék: 5197

A Morrattin

a moroi és házi egerek és patkányok között pusztító betegséget idéző elő, megöli őket, de a többi állatra és az emberre ártalmatlan. — Megrendelhető a 5197

merészségünkkel imponáljunk. Mindenütt kellő számu karbatalmi erő lépjen fel, s ekkor a túlerő előtt a legvadabb tömeg is meghátrál, s nem kell a fegyverek ropogásával vivnünk ki a győzelmet.

Ne felejtjük azonban, hogy ha fegyverhasználatra kerül a sor, akkor legyen is meg annak azonnal a kellő eredménye. Sajnos még ma is vannak olyan tudatlanok, akik azt hiszik, sőt hangoztatják is, hogy a csendőrnek nincs joga löni, vagy csak vaktöltéssel lőhet. Ha ezen téves hitet még eredménytelen lövéseinkkel is megerősítjük, akkor vérszemet kapnak az ellenszegülők, s annál bátrabban fognak támadni.

Amint már a csendőriskolákban tanultuk, a karhatalom fegyverhasználatra legyen komoly, tekintet nélküli és alkalmaztassék a szükség határain belül; azaz a fel-fegyverkezett ellenszegülőkkel szemben ne a levegőbe, célzás nélkül lőjünk, s ne legyünk tekintettel, hogy kit hol ér a lövés, s a támadó báta mögött ki fog még elesni, de viszont, ha egy lövéssel, egy sortüzzel czélt értünk, újból löfegyverünket ne használjunk. Az asszonyokat sem szabad kimélnünk, ha náluk is fegyver van, vagy ha ők is izgatnak. Csak a bámészkodó, vagy férjeiket hazahívó asszonyok és a gyermekek számítbatnak kiméletünkre.

Az ellenszegülők vezetőinek elfogása végett ajánlatosabb egy-egy járőrt kijelölni, mintsem egyes csendőröknek megbágnni, hogy szuronytámadáskor a vezetőket a tömegeből ragadják ki. Az elfogásra kiszemelt járőrök az előnyomuló karbatalmi csapattól oldalt meneteljenek, s az elfogott egyéneket a karhatalom mögött megbilincselve az előre kiszemelt fogbelyiségbe kísérik.

Nem ajánlhatom eléggé, hogy akár elfogásra kerül a sor, akár valamely incidens történik, azon jelen volt tanuk neveit, akik az esetnél semlegesek, azonnal jegyezzük fel. Sok esetben vádaskodtak a csendőr ellen alaptalanul, s a nagy zürzavarban és izgatottságban a csendőr megfeledezett arról, hogy eljárása helyességéről tanubizonyságot szerezzen.

A karbatalmi csapatokon a teljes fegyelmezettségre uralkodjék. A parancsnokok egyenetlenkedése, az egyesek vonakodása, habozása, lerontja tekintélyünket, amelyet az ellenszegülőkkel szemben mindenkor fenntartani legfőbb kötelességünk.

Kitünő fegyelmeztségünknek köszönhető, hogy intézményünknek európai hírneve van.

Olyan jelenségeknek, hogy válságos pillanatokban valaki a parancsot megtagadja, előfordulniok még gondolatban sem szabad; az ilyen függőlemsértő hadtörvényszéki eljárás alá kerül. (Háboru esetén tisztje felkonczolhatja.) Az is nagy hiba, ha a csapatban nincs tüzfegyelem, a csapathól vezényszó nélkül tett lövés jogtalan fegyverhasználatként lesz elhírválva.

Ha a karbatalmi segédlet hosszabb időre szól, s a legénység kijárását elkerülni nem lehet, az csak csoportokban engedtessek meg. Korcsmákban az egyedül ott időző csendőrbe bátrabban belekötnek, s a csendőr egyedül nem is tud mindig sikerrel védekezni. Budapestben előfordult, hogy éjjel az egyedül hazatérő csendőrbe a szocialisták belekötöttek. Megtörténhetik azonban az is, hogy az egyedül levő csendőrhöz a rendbontó elemek hozzáférköznek, s rábeszélésekkel, ígéretekkel akarják a tömeg elleni fellépéstől visszatartani. Mindezek a legénységek csoportokban való kijárásakor elkerülhetők lesznek.

Maga a karhatalom parancsnoka se járjon-keljen egyedül. Fedezetül, ha a karbatalmi csapatot elhagyja, járőr rendelendő ki. Ugyanerre van igénye a batósági tisztviselőnek is; nehogy a veszélyes elemek rajtaüssenek.

Legyünk minden körülmények között óvatosak és gondoljuk meg, hogy komoly esetekben egy ballépésnek egész életünkre, jövőnkre kiható káros következményei lehetnek.

A testületi szellem ébresztése és fejlesztése.

Irta: Preszly Lóránd csendőrfőhadnagy.

(A csendőr altiszt szolgálata és magánélete című műből)

Testületünknel, ahol éppen az alosztályok szétszórtságából folyólag azok szellemi vezetőinek, a tiszteknek a legénységgel való gyakori és közvetlen érintkezése kizárt vagy legalább is nehez akadályokba ütközik, azon erkölcsi erők előkészítésére és megszilárdítására sincs meg a kedvező alkalom, melyek a testületi szellem ébresztését és fejlesztését mozdítanak elő. Az a csekély idő, melyet az erre elsősorban hivatott tiszték egyes őrásállomásokon töltenek, kevés alkalmat szolgáltatnak ahhoz, mert hiszen maga a tárgy már önmagában is olyan természetű, hogy folytonos és beható munkát igényel, és a futólagos és hézagos eszmecsere nem mozdítja elő kellően a fontos czél elérését.

E nemes munkának az intensiv teljesítése is az altisztekre nehezedik. Fontosságát azzal bizonyítom, hogy külön fejezetben emlékezem meg róla.

Testületünk erkölcsi erejének alapját a katonai erények összessége teszi. Ezeknek ismertetése, értékeségüknek és hecsüknek beható magyarázása kapcsolatban egyes, a csendőrség multjából vett kiválóbb esemény, hőstett, önfeláldozó cselekedet leírásával s az abból merített és leszűrt tanulságok előadásával, kiválóan alkalmas arra, hogy a testületi szellemet a fiatalabb csendőreinkben feléhesse, az idősebbekében pedig megszilárdítsa.

Az oktatólagos parancsok gyűjteményében lapozgatva, elődeinknek sok olyan dicső tettet találjuk megörökítve, amelyeknek élénk emlékezetben tartása minden testületi tagra nézve elsőrangú fontossággal bír.

BUTOR

kézipénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KORÚT 8. SZ.
 Képen árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Az orosz történetből. — IV. (Rektonotos) Iván halála.

A királyszeretet, az önfeláldozó kötelességteljesítés, az állhatatosság, a rendíthetlen vitézség, a büség, a tettvágy, a nemes dicsőségvágy, a feltétlen engedelmeség stb. stb. feletti elmélkedések erős befolyást gyakorolnak a csendőreink lelkületére és azzal a testületünk további sorsára is.

A testületünk sze vezését — tudjuk — rendkívüli okok tették szükségessé, fennta tását az állam, a társadalom minden alkotása kívánatossá teszi, létjogosultsága minden kétségen felül áll.

A bünözés elleni barcz, továbbá az a magasztos hivatás, mely a megelőző szolgálattal teljesítették, hogy a gonoszság felett urrá segítsük az embertársainkat, hogy lebetővé tegyük a bün karjaiból való kimenekülését, hogy megmentssük, hogy visszaadjuk a szerencsétlent az életnek, a társadalomnak és családjának, e nemes, e fenséges rendeltetés lehetetlen, hogy ne a legnagyobb, ne a legigazabb szeretettel kötne minden csendőrt életpályájához, lehetetlen, hogy ne azon — legbecsületebb — törekvést oltaná a lelkébe, hogy testületünk kötelékén belül szellemi és testi erejének teljes felbasználása mellett szolgálja szeretett hazája azon legfontosabb érdekét, hogy annak minden egyes polgára — az általános személy- és vagyonbiztonság közepette — munkálkodhasson annak javán.

Nem ismerek olyan pályát, amelynek fenségesebb volna a bivatása és áldásosabb volna a munkássága, mint testületünké. Szilárd alapja ez az állam életének és — teljes meggyőződésemmel állítom — *meg nem ingatható*, mert testületünk zömét kötelesség-hű, hivatásunk magaslatán álló, derék emberek képezik.

És az egyéni érvényesülésnek, az önálló tevékenységnek milyen bőséges tere! Szinte minden csendőr önmagában is megítélheti, mérlegelheti azt az eredményt, amely munkásságát kíséri.

És hol, kinek a kezében van letéve olyan kivételes, absolut jog az állam minden rendü és rangu polgárával szemben, mint amilyen minden szolgálatot teljesítő csendőrére?!

Kiket övez még Magyarországon olyan általános becsülés, tisztelet és nagybecsülés, mint testületünk tagjait? Kinek van még olyan félelmetes ereje és tekintélye, mint egy járőrnek, melynek láttára még az erős idegzetű, tiszta lelkű férfi is megtorpan és össze-rezzen?

Van-e az emberi életnek olyan momentuma, melyet testületünk fenntartó, szabályozó és irányító jogkörébe bele ne vonhatnánk?

Van-e olyan társadalmi vagy egyéni mozgalom, mely ne érintené testületünk hatáskörét?

Van-e kormányzati program, mely figyelmen kívül hagyhatná vagy nélkülözhetné e jogfenntartó és jogvédelmező intézmény támogatását?

Árvízveszedelem, kolerajárvány, földgázömlés, földrengés, politikai, nemzetiségi mozgalom, határörizet stb. stb. nem-e mind és mind a csendőrséget szólítják

elő, annak támogatását kéri és ezek mind nem-e a legnebezebb és legsúlyosabb kötelességek?

Gigászi feladatok nemcsak összességükben, de egyenként is! És ezek megoldásában áll rendelkezésére az államnak és a társadalomnak csendőrségi intézményünk.

Mindannyiunknak át kell éreznünk tehát hivatásunk komolyságát és a vállainkra nebezedő kötelességterhek súlyosságát!

Hiszen akiben van egy kis belátás, aki képes felfogni a csendőrség bivatásának és rendeltetésének fontosságát, akiben van egy csöpp férfiaság, fennen lobogó becsvágy és férfias önértzet, lehetetlen, hogy ne a legnagyobb lelkesedéssel tapadjék intézményünk testéhez; lehetetlen, hogy ne lenne büszke erre a névre: *csendőr*; lehetetlen, hogy ne a legőszintébb vágya és törekvése volna a szép névre *méltónak* is lenni!

Intézményünk magas vezetői — áthatva fontos hivatásunk tudatától — böles belátással kieszközöltek a legénység részére olyan kedvezményeket, amelyeket az állam egyetlen más, basonrangu alkalmazottainak sem nyújt. Egy elemi iskolai képzettséggel tehát — valljuk meg — minimális tudással rendelkező, sokszor hiányos katonai nevelésü és képzettségü, kezdő csendőrnek mindjárt beöltöztetése után 900 korona évi illeték, rubázat és lakás. És ez emelkedik 1680 koronáig! Számítsuk még ide a csendőrségi szolgálati pótdíjat, a járőrvezetői és a vezénylési pótlékokat! Vegyük ehhez a nőszülési lebetőség megkönnyítését is! Tegyük hozzá még azt, hogy a testületbe lépők legnagyobb része belépése előtt a szegénység kenyerét ette, a legsalsóbb néposztályba tartozott s a mint felvette a csendőregyenruhát, — minden érdem és minden előképzettség nélkül — társadalmi fokban emelkedik, mert belékerül az értelmiség osztályába: a középosztályba, egy állandó és biztos kenyeret nyújtó állás hoz jut, rendelkezik nyugdíjigénnyel, állami alkalmazott lesz. Tehát mihez jut? Ugyebár állásböz és tisztességes javadalmazáshoz!

Azonfelül az örsökön megvan a legkényesebb igényeket is kielégítő otthona és olyan ellátása, amilyenről polgár-ember korában csak álmodoznia lebetett!

Tárgyilagosa mérlegelve mindezen tényeket, nem-e az a gondolat fut át egész valónkon, hogy eltekintvo minden eszményi czélok és körülményektől (tehát pl. ideális lelkesedés a csendőr-szolgálat, különös vágy a katonai pálya iránt stb.) ez a pálya, ez a hivatás valóban olyan szép, minden igényeket annyira figyelemre méltató és kielégítő, hogy minden egyes altiszt és minden egyes csendőr boldog lehet, hogy jó sorsa erre a pályára vezérelte!

Elődeink alapozták meg derék, becsületes és kitartó munkával ezt a tekintélyt, melylyel ma intézményünk rendelkezik és elődeink önzetlen, fárasszó, de dicsőséges munkálkodása tette intézményünket és annak tagjait érdemessé arra, hogy érdekeit a mindenkori kormányok és a társadalom vezető körei védjék és méltányolják. Elődeinknek köszönbetjük azt, hogy ma van minden

Az orosz történetből. — III. Iván megtagadja a Khán követőitől az adót.

csendőrnek tekintélye és jó állása. Az utódnak már könnyü a szerepe, neki van már mire támaszkodnia, min megvetnie a lábát!

Vajjon mi adott elődeinknek erkölcsi erőt ebben?

Mi ösztökélte őket arra, hogy a lelkes ember teljes lelkiismeretességével, izzó becsvágytól ösztönöztetve, szolgálják testületünk szent ügyét?... Nem más, mint azon nemes vágy, hogy ezzel a becsületes munkával le-
róják bálájukat hazájuk iránt, melynek bü és hasznos fiai akartak maradni, továbbá polgártársaik iránt, kiknek védelmére esküdtek fel és végül a testület iránt, mely nekik existenciát adott.

Vajha az utódok — a testület jelenlegi tagjai — megérténék ezt, okulva és tanulva elődeik példáin, biztos és határozott irányban vinnék előre testületünk érdekeit!

A katonai és a férfitul nemes erények ápolásával szolgálhatjuk e magasra szőtt a legjobban!

A tettek mezején egész emberekre, egész jellemekre van szükség! A csendőrnek annak kell lenni! Csak az ilyen ember méltó és érdemes a csendőr névre, csak az ilyen ember érdemes előjárói becsülésére és az állampolgárok tiszteletére.

A csendőr altiszt egyedüli *dicsősége*: a kötelességeinek bü és lelkiismeretes teljesítése. A *sorsa*: mindig szükség és folytonos nélkülözés. A *vagyona* nem más, mint a *becsülete*. Ez sarkalja ez ösztönözze őt a szive, a lelke folytonos nemesítésére! Ez legyen az az iránytű, mely a napnál is fényesebben ragyog folyton szeméi. Ez erősítse, ez bátorítsa, ez segítse őt és ez adjon neki mindig megnyugvást az élet nehez viszonyaiban, nehéz küzdelmeiben!

A csendőr altiszt nehéz munkássága *jutalmául* mindig azt a minden elismerést és tiszteletet felülmuló *ön-tulajdon* tekintse, hogy nemes hivatását mindig nemesen teljesíti. Önmagában a fáradalmak és a nélkülözések legyőzőjének mintaképét lássa és életé célját képezze azon törekvés, hogy *magáról mindig, nyugodt lélekkel elmondhassa azt, hogy szolgálati és állásköteleit jól ellátta a beléhelyezett bizalomnak becsülettel megfelelt.*

A mi rögs pályánkon nagy lelkierőre van szükségünk. Maga az élet is sok keserőséget kever küzdelmeink közé, de legyünk kitartóak és bátran menjünk előre!

A mit a szolgálat követel, tegyük meg. És mindent tegyünk meg, amit csak tehetünk! Ne törődjünk azzal, hogy a hitvány elemek gáncsa, csipős megjegyzései kísérik lépteinket. A becsület utjáról soha le nem térni, szívós, törhetetlen, önfeláldozó kötelességerzettel haladni előre annak útján, mindig előre, meg nem inogni és mindig egyenesen! Ez legyen minden altiszt életcélja, életelve és életideálja!

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az Athos zárdái.

Ismét, mint már többször e században, délkelet felé fordul Európa összes népeinek figyelme. Ama nagy, de szerencsétlen félszigetre, melynek, csaknem a meddig visszanyulik a történelmi emlékezés, mindig az volt sorsa, hogy belviszályok s idegen bódítások színhelye legyen. Egyetlenegyszer volt eredeti s magas fokon álló műveltség színhelye; csak egyszer tudta népeinek egy része visszaverni a külföld hódítóit: a régi görög államok fénykorában; azóta, mintha csak a hódoltágra volna rendeltetve a szerencsétlen ország, csak váltották egymást a hódító népek. Először a rómaiak tették tartományukká az egész félszigetet. És oly teljes volt ezen meghódítás, annyira elveszté a görög nép egykori szabadságának csak emlékezetét is, hogy nem csak a közönségesen úgynevezett görög császárok római császároknak kizántak nevezetnie, de maga a nép is, a győzők nevét fölvevén, mai napig a közéletben rómainak nevezi magát, valamint a törököknél is Bosznia kivételével az egész európai Törökország jelölésére még ma is használják Rum-It, azaz római föld kifejezés. Mellözve a gótok eredménytelen rabló betöréseit, második nagy hódítás-ként tekintendő a szlávok beözönlése, mely a VI. század elejétől a X. kezdetéig tartott. Ezen bár míveletlen, de erőteljes törzsek a görögöktől csakis a vallást megtartották, de egyes kifejezésekben még az új görög nyelvbe is átvittek. Harmadik elfoglalása végre az országnak a törökök által történt. Kezdődik ezen hódítás Gullipoli-nak 1357-ben történt bevételével, s végződik II. Mohamednek 1481-ben bekövetkezett halálával.

Mi volt hát az a szellemi batalom, mely a legyőzött szláv néptörzseket, valamint a görögöket szomorú sorsukban több mint négy századon keresztül vizasztalá és fentartá, mely e két, különben egymást gyűlölő népfajt mégis összekapcsolá ugyanazon egy cél, a török uradalom megdöntésére irányzott törekvésben? Nem más, mint a két népnek közös, görög orthodox, vagyis ó-hitű vallása. A mi mindenütt feltűnik kelet tartományaiiban, hogy nem annyira a nyelv- vagy fajrokonság, mint a vallási egység köti össze az embereket, ugyanez tapasztalható már az európai Törökország keresztényeinél is. Sokkal közelebbállónak érzi magát például Bosznia ó-hitű lakosa a görögöz, mint hasonnyelvű, de római katolikus avagy mohamedán azomszédjához. Természetes. Hiszen nem is volna képes ezen saját benső élettel oly kevéssé bíró egyház mégis oly lelkesítő és fentartó hatást gyakorolni híveire, ha más felekezetek ellenében oly kizáró nem volna. Mindazonáltal nagyon érdekes betekinteni egyszer ezen vallásnak úgszólván műhelyébe, megismerkedni hívei gondolkozásmódjával, valamint azon gyümölcsökkel, melyeket vallásos érzések megérlelt.

Erre nézve mindenesetre legmélyebb belátást az Athos-hegység zárdáinak meglátogatásával nyerünk. Az Athos zárdái ugyanis az ó-hitűek vallási felfogásában csaknem ugyanazon helyet foglalják el, melyet a Vatikán a római-katolika egyházban. Központját képezi ezen zárdahegység a keleti egyház Magyarországtól a Csön-des-óceánig és a Jeges-tengertől Egyiptomig terjedő birodalmának. És a mint alább látandjuk, ezen vallási felfogás nem pusztá eszménykép, nem valami elvont hitágazat, hanem igen gyakorlati következményekkel bíró és az életbe átmenő vélemény. A görög világ minden tarto-

mányaiból folynak ide a vallási buzgóság arany forrásai, és a nagy birodalom fejedelmei vetélkedtek egymással a zárdák mesés gazdagságú építkezésében és felszerelésében. De mielőtt hővebben szólunk vallásos jelentőségéről e zárdahegységnek, megkísértjük földrajzi fekvését, a mennyire lehet történelmét, valamint belberendezését röviden vázolni.

A Balkán-félsziget kellő közepén, ott, hol a nagy illyr félszigetből elválik a kisebb terjedelmű görög félsziget, mintegy mintájául emennek feltűnik egy még sokkal kisebb félsziget, ellátva — csodálatos — ugyancsak három karalaku keskeny félszigeteoskével. E félsziget (Chalkidike vagyis érczhegység elnevezés alatt tudvalevőleg nagy szerepet játszik az ó-görög történelemben. De kinyúló félszigetei közül is két nyngatibb, Pallene és Sitbonia (mostani nevükön Kassandra és Longos) gazdag gyarmatoknak, s utóbb hatalmas köztársaságoknak volt szülőföldje. Elég, ha Olynthost és Potidaiut említjük, melyek gyakran nagyhatalomként szerepeltek a görök államok belviszályaiban. Csak a harmadik félszigetről, melyet jellemzően Akténak, azaz egyszerűen tengerpartnak neveztek, nem hallunk semmit. Említetik ugyan rajta Herodot által egy pár városka, valamint Tbukyidés is megőrizte egy pár barbár törzsockéje nevét, de eszentül hallgatnak történelem s hagyomány, és csak annyi bizonyos, hogy görög műveltség és görög államképződés színhelye ez a félsziget sohasem volt. De nem is lehetett. Ugyanis e félsziget, mely épen zárdái következtében ma szent hegyiségnek (görögül: Hagion oros, szerbül: Sveta gora, olaszul: Monte santo) neveztetik, nem, más mint egy az Aegaei tengerbe kinyúló, erdővel borított bosszú hegygerincz, s ép ezért a termékeny szántóföldet igénylő gyarmatoknak telepítési helyül egészen alkalmatlan.

Ez tehát azon Athos hegység vagy Athos félsziget, melynek zárdáiról már egyik közel mult alkalommal irtunk s most is szólni akarunk. Nem szakadozott hegyiség, se nem olyan alakú, hogy mint ferde sík csak egyik oldalán magaslanék ki a félszigetnek, hanem csendesen s lejtősen emelkedik fel mindkét partról a félsziget közepe felé, mignem végén a széles és magas Athos csúcs emelkedik ki, latszólaga a tonger fenekéből. Az utazók mind valóságos elragadtatással beszélnek e hegységnek tájzépiségeiről. Gyönyörű őserdő fedi be az egész heglányozot, és az utazó szeme mégis itt-ott megpillanthatja a két tengeröbölnek a nap sugaraiiban csillogó tükrét. Alant a parton, jókora távolságban egymástól és falakkal körülvéve magaslanék ki középkori kastélyokként a zárdák és magányosságunkkal búskomor érzelmeket gerjesztenek a természet gyönyöreire fel újjongó szívünkben. A zárdakastélyok és remete-községek sorrendje északkeletől a félszigeten lefelé és ismét fölfelé menve a következő:

Chilandari, Ajo Vassilio, Sphigmenü, Vatopedi, Pandokratora, Stavronikita, Iviron, Mylopotamu, Philotheu, Karakalo, Aja Lavra, Aja Anna, Ajo Pavlo, Ajo Dionysio, Ajo Gregorio, Simopetra, Ajo Nikola, Xerapotamu, Russico, Xenophu, Dokiairon, Kastamonitu, Zographu, végre a félsziget közepén annak egyetlen helységében, Karyaes városkában, a Protaton (azaz: első) nevezetű zárda.

Hogy az ókorból alig jött hozzánk valami bir e félszigetet illetőleg, már fentebb említettük. De még évszámításunk első századaiból sem ballunk egyebet üres bozzávetéseknél és gyermekes legendáknál. Egyike például e legendáknak ilymódon beszéli el a zárdák alapításának történelmét: Szűz Mária sz. János apostol társaságában meglátogatván a Cyprus szigetén tartózkodó sz. Lázárt, hajótörést szenvedt, s utitársával épen ott lépett szárazföldre, ahol most az Iviron nevezetű zárda, akkor-

tájban pedig a pogány isteneknek egy nagy temploma állott. És alig, hogy a földre tette volna lábát a szent szűz, a templomban levő bálványok rettentő hangon kiáltani kezdének: „Nézzétek, nézzétek, ime itt jő az istennek anyja, siessetek és boruljatok le előtte.” Mely szóra mind maguk, mint a legnagyobb, az Athos csúcsán elhelyezett Jupiter-bálvány hanyatt esvén, összetörték. Az Athoniták erre leborulván Szűz Mária előtt, a keresztségvetést fölvettek, templomukat megtisztították, s fölajánlották a megváltó anyjának.

Ha az efféle legendákat nem tekintve, csupán a történelmi okmányok adataihoz ragaszkodunk, abban kell megállapodnunk, hogy a Krisztus utáni 960-ik év előtt a mai zárdák közül semmi esetre sem állott fenn egyetlen egy sem, Remete ugyan volt már azelőtt is elég a szent hegységen, sőt bizonyos szervezet is létezett már, a mennyiben a karyaes-i központi remete tekintetű elöljárójául és szóvivőjéül az összes remetességnek; de zárdákban élő szerzetesek, ezek a szegények bizony még nem voltak, hanem csak úgy maga egyedül kereste kiki azon kevés eleséget, a mit élete fenntartására igényelt. Nagy változás történik ezen állapotokon a X. század második felében. Ekkor, Flavius Romanus császár idejében, jön Konstantinápolyból az Athosra sz. Athanásius, ki méltán tekintetik az egész zárdaintézmény atyjának és megalapítójának. Ezen — a hasonnevű, de sokkal előbb élt alexandriai érsekkel össze nem tévesztendő — szentje a keleti egyháznak építé fel, a császári kincstár segélyével, a sz. Lavra-zárdát, mely mintául szolgált az összes jelenleg létező zárdáknak. Kemény harcra került ugyan, mint minden változás, ezen magában véve oly természetes és üdvös újítás is. A független szabadságban élő remeték, veszélyeztetve gondolván ezen példa által a dolgok megszokott és meeszeretett rendjét, eget és földet mozgásba hoztak, hogy megbuktassák az újító művét. Hiába. Athanásius győzött a császári udvarnál, zárdája erős falakkal kerítettett be, s idő folyamával lecsendesült a remeték dühe is, elannyira, hogy végre magok kezdének új zárdák építéséhez, s aláveték magokat még a császár által hozott zárdái rendszabályoknak is.

A dolgok új rendje megállapittatván, nincs mit fel-emlitenie mást a történelemnek, minthogy folyton nőtt a zárdáknak mind száma, mind gazdagsága. Csak egyszer még (s ezúttal utolszor) kellett közbélepnie a császári hatalomnak, hogy rendet s békét teremtsen ott, hová rendet s békét keresni jöttek az emberek. Az új viszálynak épen az volt az oka, a mi jót előidézett az új berendezés: a hirtelen meggazdagodás. Az új zárdák háttárainak megállapítása, egyes gazdagabb szerzetesek uszorráskodása, a jóllét előidézte elpuhultság s elvilágiasodás megannyi okul szolgáltak a barátok közti egyenetlenségre, perlekedésre és versengésre. A féktelen dühöngés oly fokra emelkedvén, hogy már azon volnának a barátok, hogy vékép oda hagyják az egész félszigetet, végre, körülbelül 70 évvel az első zárda megalakítása után, megmenté az intézményt Konstantin Monomachos császár, megalapítván azon szabályzatot, azon külső és belső rendtartást, mely még mai napig is is érvényben van, és a zárdáknak egyfelől külső gyarapodását, de másfelől belső rendjének és vezeklési jellegének megőrzését is biztosítja. A belviszályok kiegyenlítésével a történelemnek nincs több dolga e zárdákkal; mert a külvilágnyok azokat lényegökben teljesen érintetlenül bagyták mind e napig. Azon nemes rablók bandája, mely az úgynevezett latin császárságot állítá fel Konstantinápolyban, csak fult tudta tördelni a szent zárdáknak, de tekintélyét nemcsak hogy nem törte meg, hanem még erősbitette az

igazbírók szíve fölött, s a latin uralom megszűntetvén, sokszorozott fényvel támadtak fel romjaikból a zárdakastélyok. A hódító török szultánoknak végre mindenk között legelőször az Athos lakossága hódolt meg, s e készségért nyert oly szabadalmakat, hogy a zárdabátóság engedelme nélkül nemcsak török, de még keresztény idegen sem teheti lábát a félszigetre, és a szultán csak annyiban gyakorol reá főnhatóságot, hogy egy kis török csapatot tart Karyás-ben és szerény évi adót fizettet magának. (Végo köv.)

KÉPEINKHEZ.

Képek az orosz történelemből.

A Romanov orosz czári család folyó hó 19-én ünnepelte fennállásának 300 éves jubileumát. Ez alkalomból érdekesnek tartjuk olvasóink előtt, egy pár kép bemutatása mellett, ismertetni, hogy a mostani nagy orosz birodalom, a mely Európának majdnem fele területére kiterjed, mostani önállóságában még bazánknál is jóval fiatalabb s a XIII. század elején még tiz, egymástól független fejedelemségből állott.

Hosszu ideig, több mint barmadfél száz esztendeig nyögte a szétszakadva élő tiz fejedelemség a tatárok jármát. Előbb 1224-ben Dzsingisz khán, majd 1237-ben és 1240-ben a magyar történelemből is ismert Batu khán igazta le az oroszokat és tette őket adófizető vazallusaivá s ez uralom alól csak 1480-ban, III. Iván czár uralkodása idejében szabadultak fel.

E hosszú idő alatt az orosz szüzek ezreit hordták el a tatárok az évente fizetendő tributum (adó) egy részének fejében nagyuruk (khánjuk) háremébe. Képeink egyike éppen azt a jelenetet ábrázolja, hogy III. Iván Moszkvában megtagadja a khán követéinek eme követelését és haragosan elutasítja őket s az ebből származó háboruban fel is menti nemzetét a tatár járom alól. A mai Oroszország tehát, az ő czári korlátlan uralmával, ettől az időtől veszi kezdetét.

A másik kép IV. Iván czárnak halálesetét ismerteti. Ez a czár ugyanis, a kit vad és vérgőz természete és szörnyű kegyetlenkedései miatt a rettenetes melléknévvel ruházott fel a történelem, elfajult betegsége romboló hatását érezve, megkérdezte a csillagjósokat halála napja felől. Ezek egyike, a leghátrabb, 1584 márczius 18-át jelölte meg neki. E napon eszébe jutott a jóslat a czárnak, de mivel a szokottnál is jobban érezte magát, hazugságnak minősítvén a jóslatot, elrendelte, hogy azonnal huzzák nyársra a hazug jóst. Már-már teljesíteni is kezdték a parancsot, mikor egyszerre hátraesuklott az előbb még jókedvű czárnak a feje s mire felöglék, meghalt.

A mai Romanov czári család nem az eddig említett czárok egyenes leszármazottjai. Az első Romanov czár Fedorovics Mihály gazdag moszkvai bojár volt, a kit az orosz hirodalom bojárjai 1613 márczius 6-án (keresztény naptár szerint márczius 19) válaasztották meg czárnak. Férfiágon azonban ezek is csak 1762-ig uralkodtak, azután Nagy Katalin czárnővel leányágra szállott át az orosz czári korona; így a mostani czár már csak női ágon mondható a Romanov-családból származottnak.

Képeink egyikén látható az az ősi családi ház is, a mely az első Romanov-családé volt Moszkvában s a melyről a mult század 80-as éveiben előkerült régi okiratok és okmányok alapján sikerült megállapítani,

hogy henne ringott a leházasodás által a régi orosz czárokkal is rokonságban állott Romanov-család őseinek a hőlesője.

HIREK.

Adomány. Tóth József L. járásörmester, alsódabasi járásparancsnok 25 éves csendőrségi szolgálati jubileuma alkalmából jelenvolt bajtársak gyűjtése a létesítendő csendőrségi internátus alapja javára: 17 K. Ez összeggel az alap vagyona 28,556 koronára emelkedett.

Legénységi illeték felemelése. A m. kir. belügyminiszter úr folyó évi márczius hó 5-én kelt 33,434/V—b. számú rendeletével a csendőrlégénység évi zsoldját, örmestertől lefelé, 1913. évi január 1-től kezdődőleg, a következőkép állapította meg, ú. m. örmester 1400 K, örsvezető cz. örmester 1200 K, csendőr 1000 K, próbacsendőr 900 K. A zsoldtöbblet 1913. évi január hó 1-ig visszamenőleg azonban csakis azon legénység részére illetékes, akik 1913. évi márczius hó 5-én még tényleges szolgálatban állottak; vagyis ezen most megállapított magasabb illetékre az 1913 január 1. és márczius hó 5-ike között leszereltek igényt nem tarthatnak.

Megsebesített örsvezető. Tótpál János somfai örsbeli örsvezető cz. örmester, ki márczius 16-án estefelé nyomozás céljából Domásnya községben Rumunu Simon lakására ment, utóbbi által a sötét szobában három kesszurással, arcán és fején súlyosan megsebesített. Rumunu elfogva, a bíróságnak átadatott.

Egy csendőr megtámadtatása. Smida Bálint bakabányai örsbeli csendőr márczius 16-án este Bakabányán séta közben, az utcán Harangozó Ferencz és több társa, bakabányai cigányok által bosszúból oroszva megtámadtatván, földre tepertetett. A támadók Smida csendőr kardját elvették s őt botokkal bántalmazták, majd készsúrással fején és lábán súlyosan megsebesítették. A cigányok közül kettő az örs által elfogatván, a szökésben levő többi tettes után pedig a nyomozás folyamatba tetetett.

Gyászhir. Fellmer Henrik törzsörmester márczius 24-én, 58 éves korában Keeskeméten meghalt. Hült teteme élénk bajtársi részvétellel, az evangélikus vallás szertartásai szerint márczius 26-án ugyanott helyeztetett öröknyugalomra. Nyugodjék békében!

Kérelem. Varga Iván, Győr megye Tet községben állomásozó csendőr kéri azon volt csendőröket, kik ez év február 27-én vele együtt Kassán leszereltek, hogy czimüket fontos okból közöljék vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

Agglegénység a görögöknél. Platon, a híres görög bölcész volt az első, ki a nőtlen férfiakra büntető adót akart kiróni. Az általa elképzelt ideális államban minden 35 évet meghaladó nőtlen férfinak évenként, vagyonának nagysága szerint, 40—100 drachmát kellett volna fizetni Héra temploma pénztárába. Platon szerint az agglegények iránt a fiatalabb embereknek nem kell tiszteletet mutatni vagy nekik engedelmeskedni; s ha egy ilyen agglegény valakit engedelmesre akarna kényszeríteni, minden polgárnak kötelessége az illető segítségére sietni. Tehát Platon, ki különben a házasságról nem a legnagyobb tisztelettel nyilatkozik, az agglegényi állapot ellensége volt. Lykurgusz és Szolon, Spárta és Athén törvényhozói, a házasságot minden eszközzel

előmozdítani igyekeztek. Családos embereknek különböző előnyöket biztosítottak, sőt Lykurgusz egyenesen kimondta, hogy nőtlen ember nem lehet hadvezér. Spártaiban az agglagényeknek meghatározott napon körben kellett futniok a piacon, a mikor a nép szabadon gunyolta, az asszonyok pedig szabadon érték őket. Nőtlenek a férfiaknál a 30, a nőknél a 20-ik életévét tartották. Azért a késői és czélszerűtlen házasságokat szigorúan megrogták. Így egykor nyilvánosan megrógták Alchimandnos királyt, ki magastermetü férfi létére, alacsony nőt vett feleségül. A ki a gazdag, de beteges leányt többre becsülte a szegény, de egészséges és erőteljes leánynál, azokat nyilvánosan kigunyoltak. Az athéniak nem büntették oly szigorúan a nőtlenséget, inkább sajnálkozásukat fejezték ki fölötté. Már a görög bölcsek véleménye igen eltérő. Maga Szokratesz is ingadozik ebben a kérdésben: »Bármelyiket teszed is a kettő közül, meg fogod banni; a házasság folytonos bosszankodás, egy csó nő veszekedés, hozományvita, kellemetlen sógor-ság, az anyós gonosz nyelve, a gyermekek bizonytalan jövője szokták kísérni.» Hasonlóképp nyilatkozik Luzarion: »Baj a házasság, de baj a nőtlenség is.»

Az Egyesült-Államok és a fókák. Azok a jelentékeny összegek, a melyeket Amerikában és Európában a fókák bőrért fizetnek, az a körülmény, hogy a fókabőrből készült eszények, táskák, bőrdöngők, retikülök néhány esztendő óta bihetetlen módon divatosak lettek, a legjövlelmezőbb foglalkozások egyikévé tették a fókavadászatot s rövidesen azt eredményezték, hogy az emberi kapzsiság csaknem kiirtotta ezeket a kedves és ártatlan állatokat. Két évtizeddel ezelőtt az európai nemzetek és az amerikai Egyesült-Államok között tárgyalások indultak meg, melyeknek eredményeképpen az Unió megígérte, hogy a Pribiloff-szigeteken s a Csöndes Oceán északi partvidékein korlátozni fogja az esztelen és gazdaságtalan fókamészárlást. Az intézkedéseknek akkoriban volt is pillanatnyi hatásuk, mert ha ezeket nem teszik meg, úgy a fókákat ma már a kipusztult állatok közé sorolhatnók. De a hatóságok intézkedéseinek nem sokáig tartott a hatása, mert több esztendő óta június és július havában ismét vérfagyasztó mészárlások történnek a fókaszigeteken. Egész flották indultak észak felé s ezek valóságos irtóháborút viseltek a nászhónapjaikat tartó fókák ellen. A vadászok eljárásában kétségen kívül az volt a legvisszataszítóbb, hogy válogatás nélkül terítettek le minden állatot, a mi csak a puskáik vagy a dorongjaik elé került s az elejtett fókáknak több mint hetven-nyolcvan százaléka nőstény volt. Kizárólag a Pribiloff-szigeteken a legutóbbi három esztendőben több mint félmillió foka került terítékre, a melyekből a vadászoknak igen sok millió jövedelmük volt. Hogy milyen pompáson jöve-

delmező mesterség ez a vadászás, azt könnyen megállapíthatjuk, ha tudomásul veszszük, hogy az a vadásztársaság, a mely húsz esztendővel ezelőtt kizárólagos vadászati engedélyt szerzett a szigetekre, azonkívül hogy évente több mint egy negyedmillió bérösszeget fizet ezért az engedélyért, kötelezte magát arra is, hogy a benszülőttek részére hazákat, templomokat, iskolákat s kórházakat építtet s ez utóbbiakat saját költségén látja el felszereléssel és orvosokkal s azonkívül minden elejtett foka után negyven korona adót fizet. Három esztendővel ezelőtt az Egyesült-Államok törvényben rendelte el, hogy a nőstény és anyafókák vadászása tilos. Elrendelte továbbá, hogy ezentúl csak három esztendőnél idősebb bímfókákat szabad elejteni, mert tudvalevő, hogy a fókák polygamiában élő állatok s a bimekben óriási a túlprodukció. Az új vadászati törvény talán megakadályozhatja, hogy a fókákat néhány esztendő múlván csak a természetrajzi képeskönyvekből ismerjük.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Mitrovicza. 1. A kiadott táblázatokból kiolvashatja. 2. Nem okiratok.

H. esendőr. 1. A katonaságnál senki. 2. Bárhol. 3. Igen. 4. Mostanában lesz folyósítva.

ÖB. Az illetők feljelentendők.

Jó pajtás. Fizethetik a hó végén is.

D. P. Középiszkolai végzettség nélkül csak szolgálai állásra pályázhat. 2. Megkapják a nőtlencik is.

1867. 1—3. Nem. 4. Még nem tudjuk.

Kérelkedő. Bevonulás-akor felveendő becslési jegyzőkönyv mérvadó.

Begaparti. A ki előbb tett altiszti vizsgát, az rangban előbbre sorol.

La civilité és 1. H. Erről lapunk 11. számában dr. Végh Kálnán, honv. miniszt. titkártól egy czikk jelent meg; olvassák el azt!

Kis. 1., 2., 4., 5. Szolgálati ügyek. 3. Nézetünk szerint 23 napot.

M. A közzéadalkodás.

T. esendőr. 1. A belügyminiszter fog intézkedni. 2. 6 hónap leforgásaig megkaphatja.

Erdeklődő. Rendfokozatonként 100 korona.

Szöke. Mezőrendőri kihágást képez.

T. G. Az illet. szab. 42. §. 3. pontja világosan intézkedik.

L. J. esendőr. Csak kedvezményes ellátásra van igénye.

Vitakozók. A rablás és zsarolás közötti határ sok esetben olyan olmosodott, hogy a minősítés tisztán a bíróság felfogásától függ.

Sorsjegyei nem nyertek B. E. 10: K. 5; őrmester Szék; A. P.; Podolini őrs.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

☐☐☐ Telefon 153—44. szám. ☐☐☐

Alaptőke 1.000.000 korona.

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétel és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melyek a betét az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kéri, 5½% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleggel nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki Intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, Intézetvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Erdélyi Sándor a m. kir. szegedi II. honvédkerületi parancsnokság állományába tartozó százados-hadbíró, a m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokságnál igazságügyi előadói minőségben teljesített ügybuzgó és kiváló szolgálataiért.

Dr. Ujváry Géza a m. kir. budapesti I. honvédkerületi parancsnokság állományába tartozó százados-hadbíró, a III. számú csendőrkerületi parancsnokságnál igazságügyi előadói minőségben teljesített ügybuzgó és kiváló szolgálataiért.

Lázár Sándor m. kir. VIII. számú csendőrkerületbeli százados-számvivő, kerületi számvivősegi vezetői minőségben hosszú időn át teljesített jeles szolgálataiért.

Grosz Frigyes m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli járásőrmester sok évi jeles szolgálataiért.

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományába tartozó:

Gombás Dániel és Bálint Ferencz, továbbá

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományába tartozó:

Bogár János, Nagy István I., Nagy György, Szabó Gábor és Stadler József járásőrmesterek, valamint

Bórisz István őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt teljesített igen eredményes szolgálataikért.

Illyés Mihály m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt teljesített igen buzgó és eredményes szolgálataiért.

Előléptetett:

1913 márczius hó 1-ével:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Cziráki István csendőr *cz. őrmester, őrsvezető cz. őrmesterré.*

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Simó Péter, Bekő Sándor, Miklós Gergely, Stofán János, Szántó János, Szakács Ferencz, Veres Márton, Fülöp György, Varga Ferencz, Lukács György és Megyesi József csendőrök.

Névváltoztatások.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Bicsanovszky Tamás őrsvezető *cz. őrmester*, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 146,137/VI—a. számú engedélye alapján vezetéknevét «Besenyei»-re változtatta.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában: Markovics József csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 152,630/VI—a. számú engedélye alapján, vezetéknevét «Magyar»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Keresztesi György járásőrmester, Szücs Johannával, 1913 február 15-én, Újgyőzőn.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: Karalyos Gyula őrsvezető *cz. őrmester*, Fekete Viktóriával, 1913 márczius 9-én, Makón.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Harman János őrsvezető *cz. őrmester*, Dobos Francziskával, 1913 február 1-én, Kiskunfélegyházán.

Müller János I. csendőr, Beck Annával, 1913 január 23-án, Ópalánkán.

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok á 6 kor.

Íróasztalra rekesz-fedőlapok

60 és 80 fillér.

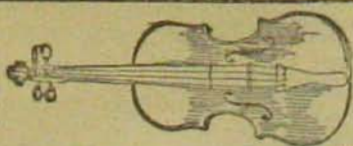
Mind Ezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírossal bevonva — ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó.

Húsz koronán felüli megrendelések portómentesek.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezüthalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszér, húr, stb. míg **Remenyi** legújabb képező árjegyzékét nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** külön költségvetés díjazással, hivatal a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Új mintájú zsoldjegyzékek raktárunkban már kaphatók.

Husvétii képes levelezőlapok nagy választékban.

Minden csendőrré rendkívül fontos!

AZ ÚJ NYUGDIJTÖRVÉNY

(1912. LXV. t.-cz.). — Magyarázatokkal ellátta Dr. DÁNOS ÁRPÁD miniszteri fogalmazó. — Ara 1 kor. 50 fill.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.